

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 1. SIERPNIA ROKU 1800. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 23. Lipca.

(z Gazety Dworskiej.)

F. M. L. Xiaże *Reufs* nadesłał uwiadomienie pod d. 15 i 16 Lipca z *Reuti*, że po atakach dnia 11. które na obydwóch brzegach rzeki *Lech* uczynione były od nieprzyjaciela naprzeciw oddziałowi wojsk Cesarzkich pod komendą G. M. Hr. *Grünne*, nastąpiły jeszcze inne w *Woralbergu* naprzeciw G. M. *Jellachich*, d. 13 o 5tej z rana uderzył nieprzyjaciół z dwóch stron od *Bregenz* gościńcem wielkim we trzy kolumny na wojska Cesarzskie. Tegoż samego czasu przeprowadził się jeszcze znaczny nieprzyjaciela oddział przez *Ren* pomiędzy *Balzers* i *Frisen*, tak, że razem i przeciw Generałowi *Jellachich*, i przeciw G. M. *Aufenberg* w *Gryzonach* dowodzącemu posunąć się łatwo mógł z siłami daleko większemi w piechocie, kawalerji i artylleryi. Utarczka trwała do późnego wieczora, stano wiłki wydzierane sobie były na wzajem, a osobliwie w okolicach *Nendeln*, gdzie 150 niewolnika *Francuzkiego* zabrano, i aby komunikacyą z F. M. L. Xciem *Reufs* iak należało utrzymać, Generał *Jellachich* z wojskiem swoim ku *Tallas* się obrocił. G. M. *Jellachich* wychwalał waleczność wojska, jako też dobre obeyście się Pułkownika *Rochowski* i majora *Millere* regimentu *Szwajcarskiego* *Bachmana*.

Dodaie także F. M. L. Xiaże *Reufs*, że na dniu 11 przy *Fussen*, gdzie nieprzyjaciół z daleko przewyższającą siłą uderzył, wojska nasze rzadkie okazały w odparciu mężstwo; a osobliwie GG. *Linken*, Xże *Hohenlohe*, i z re-

gimentu *Kauniceu*skiego Pułkownik *Rechter*. Wszędzie nieprzyjaciół dostateczne zastał przygotowanie. *Tyrolskich* strzelców major *Sulger* iako też i *Tyrolczykowie* broniący szanów nieustraszoną nieprzyjacielowi okazali odwagę.

Przez późniejsze dalsze doniesienie F. M. L. Xcia *Reufs* pod d. 17 Lipca, dowiadujemy się, że tego dnia odebrał wiadomość, iż pomiędzy Generałem *Kray* i nieprzyjacielskim Generałem en chef *Moreau* nastąpiło zawieszenie broni.

Pod d. 17 Lipca Generał *Kray* donosi, że po rzeczywistym układzie zawieszenia broni, wojska wzięły stanowisko przy *Rosenheim*, *Vaßerburg*, *Müldorf* i ponad *Vitz*, a główna kwatera założona jest w *Alt-Oettingen*. (Następuje ugoda względem zawieszenia broni, która się wniczem nie różni od doniesionej w przeszłym Numerze.)

Publiczne wiadomości z *Szwabji* i *Bawaryi* donoszą, że *Francuzi* nic nie zwalniają w nakładaniu kontrybucyi na kraje zajęte, do 30 milionów *Franków* mają dochodzić te które już wypłacono. Osobliwie w *Wirtemberskim* także rekwizycye nakazywać mają, lubo *Kray* bliski prawie ostatniej nędzy. Oprócz 12 millionów, całe jeszcze tegoroczne zbiory i wszystko byłoby bez excepcyi w rekwizycyą wzięto, i będzie częścią do *Strazburga*, częścią do *Szwajcaryi* wyprowadzone; nawet mającym mieszkańcom niepozostaie nic więcej jak z torbą wyjść w cudze kraje i chleba żebrać.

z Londynu dnia 15 Lipca.

Gazeta Dworska zawiera urzędowy rapport fregaty *Francuzkiej* którą kapitan *Janman* zajął w porcie *Dunkierki*, z tego widać, że nieprzyjaciel o zamiarach naszych wiedzieć musiał, bo był bardzo dobrze przygotowany; gdyby nie to, bylibyśmy nie mało korzystali.

Lift ieden od flotty kanałowej zawiera: należę do przedniej straży która 3 fregaty *Francuzkie* wpędziła do *Breść*, stoiemy przed tym portem. Zyczyliśmy sobie bardzo wpaść na ten potężny arsenał moriski nieprzyjaciela, ale obawiamy się, że tego dostać już nie będziemy mogli. Flotta skombinowana składa się z 54 liniowych okrętów i wielkiej liczby fregat &c. a z ostatnich doniesień uwiadomieni jesteśmy, iż garnizon w porcie znacznie powiększony został.

Wyprawa która od kilku dni wypłynęła z *Portsmouth*, powróciła do *Southampton* gdzie wojsko wylądowano.

Słychać, iż wszystkie wojska które były przeznaczone do lądowania na brzegi zachodnie *Francyi*, będą wysłane na morze śródziemne.

Mowią, iż Parlament wkrótce zalimitowany będzie, a Król z rodziną poiedzie do *Weymouth*.

Więcey niż sto rzeźników oskarżonych o przekupnictwo, będą ukarani na pieniądze i więzieniem.

Piszą z *Jersey*, iż Emigranci licznie powracają do *Francyi*, gdzie bardzo mile są przyjmowani. Dobra ich które nie były sprzedane, rząd oddaie właścicielom. *Bonaparte* wszędzie jest prawie ubóstwiony. Wkrótce ukończone tu będzie oczyszczenie błotnistych brzegów *Tamizy* przy kępie nazwanej *Psia*; 1500 robotników około nich pracuje. Na około wystawione będą wielkie budowle na składy towarów. W ostatnią Sobotę rzucono pierwszy kamień węgielny z uroczystością. Ceremoniał był wspania-

ły na wodzie o 3 godzinie. *P. Pitt*, Lord Kanclerz, Graf *Spencer*, *Dundas*, i wielu innych Parow znajdowało się na placu; niezliczona moc było zgromadzonych robotników, i maystrow, tudzież ludu przypatrniącego się, niemniej *Deputacya handlowa* i Radni miasta *Londynu*.

Gdy pierwszy kamień spuszczone, *P. Pitt* klaskał rękami i głośno powiedział: oby ten zakład budowli i kanału służył do spławu i wygody handlu miasta *Londynu*, który jest targiem świata. Tłum ludu trzykrotnie zawołał *vivat*, na tym zakończyła się uroczystość, a każdy z robotników dostał kwartę piwa.

W piątek wieczorem wszedł do pałacu *St. James* jakiś człowiek, którego sądzą być waryatem, szczególniejsze jego sprawowanie się było przyczyną, iż go osadzić musiano. W sobotę był na examinie, niektóre okoliczności są następujące: Pani *Bartolo*, która ma dozór nad apartamentem Królewskim, powiedziała, iż widziała aresztanta w piątek o 8 wieczorem chodzącego po pokojach i rozumiała, że chciał się im przypatrzeć; gdy się go pytała czegoby żądał? on jej nie odpowiadając, postępował dalej, wszedł do sali audyencyonalney potym do gabinetu i zbliżywszy się do drzwi sypialnego pokoju Króla, robił coś koło zamku; Pani *Bartolo* wysłała córkę po wartę, i kazała go na doł sprowadzić; w kilku minutach znowu szedł na górę, musiano go zatrzymać i zrewidować, znaleziono przy nim wkieszeni noż wielki. Przy examinie okazał się burzliwym i niechciał na wiele pytań odpowiedzieć, mówił tylko, iż się zowie *Johan England*, że jest metrem rysunków, i mieszka na ulicy *Westmoreland*; pytany co miał do czynienia w Pałacu? odpowiedział, iż go publiczność do tego przywiodła. Coby miał przez to rozumieć? że niemoże tego objaśnić z powodów szczególniejszych. Po różnych badaniach w dawniejszym i terazniejszym jego pomieszkaniu dowiedziano się, że

często nie miał przytomnych zmysłów, i że go krewni szukają dla odesłania go znowu do domu waryatów, z którego iako już uleczonego niedawno wypuszczono. Mimo tego będą go jeszcze examinować. Od czasu iak *Hadfield* strzelił do Króla d. 15 Maja, już to czwarty raz iak waryaci albo uchodzący za takich, szukają wdrzeć się do pałacu Królewskiego.

Listy z Hrabstwa *Wicklow w Irlandyi* donoszą, że rozbojnicy tamtejsi już są opasani od wojska, i że wkrótce spodziewają się ich poymania.

P. *Gee* jeden z posłańców *Ameryki* do *Anglij* znowu do *Londynu* przyjechał.

Kompania *Wschodnio-Indyjska* przez zabranie *Seringapatnam* będąc znacznie na lądzie rozszerzona, postanowiła w *Madras* pomnożenie liczby okrętów dla transportowania do *Anglij* znacznych produktów &c.

Trzy wielkie okręty są tu od niej nabyte i w 6. tygodniach będą wstanie wypłynienia.

Korzenie z wyspy *Ceylan*, *Amboyna*, *Benda* &c. w zeszłym roku zbierane szczęśliwie tu przybyły. Król *Kando* tak bardzo swoje plantacje korzeni rozmnożył, że wszystkie targi niemi są napełnione.

Z *Bombay* donoszą, że pewny wędrownik zstąpiwszy z gór wschodnich, zabłąkał się i wszedł do nieznamiennych lasów i odkrył w nich drzewa niesłychanej grubości, to odkrycie stanie się skarbem dla marynarki.

W *Seringapatnam* nad brzegami rzeki *Cevery* pozakładano wielkie magazyny na towary *Angielskie*.

W *Ameryce* nadzwyczajnie umyśli są zajęte oczekując na wybor Prezydenta. Przyjaciele P. *Jefferson* spodziewają się go mieć niezawodnie. Gazety w *Wirginij* obiecują, że P. *Jefferson* mieć będzie kreskę 72. P. *Adams* 4. &c.

W piątek P. *Baronet F. Burdett Jones* donosił Izbie o niesłychanych bezprawiach i nie-ludzkości panującej w więzieniach *Coldbath-fields*. Dokumentami dowiódł, że więźniów nie examinowanych, ani o żadną zbrodnię

przekonanych o chlebie i wodzie trzymają, że bez pościeli i nakrycia zimne nocy spędzać muszą; Ze syn dozorey więźniów odbiera ich z pieniędzy i bielizny, że dwie panny na jednym ciasnym i krótkim łóżku okuto; że wielu nieszczęśliwych łączy w ostatniey nieczystości, i łachmanach, że w rozdawaniu chleba na wadze ich oszukują. *Baronet* żądał, aby te zaskarżenia żadney wątpliwości niepodpadały, były roztrząsane.

P. *Sheridan* popierał, aby się to stało bez zwłoki, że to jest obrzydłą i haniebną rzeczą dla *Anglij*. P. *Mainwaring* i Generał *Altorney* powiedzieli, że te zaskarżenia są przesadzone, i że papiery które *Baronet* czytał w Izbie, nie mają dosyć wagi. Ztąd wielka powstała wrzawa. P. *Sheridan* żywo odmawiał nieszczęśliwy stan jedney panienci *Maryi Rich* której jeden z stróżów więzienia uczynił gwałt, ta zaś będąc sama tylko świadkiem swoiey hańby, żeby niepodawała zaskarżenia, zbrodzień ten tyle znalazł kredytu, że te pannę wrzucono do więzienia o chlebie i wodzie, w którym złe powietrze i pokarm tak ją osłabiły, iż stać prawie na nogach nie mogła... Generał *Altorney* odezwał się, że nie gorzej z nią postąpiono iak w domu, ponieważ jest dzieckiem rodziców ubogich; To zapaliło P. *Sheridan*, iż zapytał się go, czyli ubóstwo i nieszczęście usprawiedliwić mogą tak okrutny postępek? za co tę nieszczęśliwą pannę uwięziono? za co tak nędzny jej dawano pokarm? — Po wielkim sporze Parlament zezwolił wprowadzić na przyjęcie niektórych dokumentów objaśniających ten szkodliwy postępek, ale niedozwolił czytania wszystkich papierów żądanych od Panów *Sheridan*, *Tierney*, i *Burkete Jones*. — P. *Windham* proponował, aby z powodu częstych napaści od waryatów na osobę Króla, niektóre odmiany w Prawach uczynione były, i że Bill do tego jest przyniesiony. — P. *Pitt* w Izbie niższej podał propozycję do dalszego prowadzenia wojny, i uzupełnienia traktatu zawartego z Cesarzem Niemieckim.

z Paryża dnia 15. Lipca.

Przed wczoraj jeszcze nad wieczorem huk armatny ogłosił uroczystość 14. Lipca, dnia sławnego przez dobyte Baſylii. Rząd (jak mówią) ozdobił ten dzień czynami swej sprawiedliwości okazanej w wydaniu wyroku na los kilku tysięcy osób dawniej na liście emigrantów mylnie umieszczonych, a teraz z niej wymazanych. Duchowieństwo święciło ten dzień w Kościele Katedralnym przez Msze i pobożne pieśni na podziękowanie Panu Zastępow za odniesione zwycięstwa i dla uproszenia prędszego pokoju. Wszystkie teatry okazały w tym dniu swoją wspaniałość, gdyż wpuszczano do nich bez pieniędzy. Od godziny 5. zrana powtarzane od godziny do godziny wystrzały z armat pozdrowiały tę uroczystość. O godz. 8 oddział wojska udał się do domu Ministra wojennego po chorągwie armii Rzpltej, które na plac *Vendome* zaniesione i w tym miejscu zatknięte zostały, w którym słup departamentowy wyniesiony będzie. O 9. tutejszy Prefekt w towarzystwie ustanowionych urzędów zasadził pierwszy kamień do owego słupa. W południe Minister wewnętrzny Lucyan Bonaparte udał się z Ministrami, z Radą Stanu i innemi na plac *Jedności*, na którym znowu założono fundament słupa narodowego. Ztamtąd poszli do domu Inwalidów, gdzie już o godzinie 1. znajdowali się Konsulowie. Po odegraniu symfonii w świątyni *Marsa*, i po skończonej mowie mianey przez Ministra wewnętrznego, pierwszy Konsul odbył rewiją nad inwalidami. Pięciu z nich dostali od niego medale za swe w bojach okazane mężstwa dowody, przy ogłoszeniu przez *Herolda* ich imion, liczby odniesionych ran i innych do nich stosownych okoliczności. Potym udano się na pole *Marsowe*, gdzie pierwszemu Konsulowi przez odwodowe *Włoskie* i *Reńskie* armie zdobyte chorągwie pokazywane, a potym do świątyni *Marsa* zaniesione były. Dalej Bonaparte odbył rewiją nad tutejszym garnizonem i nad częścią gwardyi narodowej; przy nim była kompania przewodników, i ten

oddział gwardyi konsularney, który się tak wstawił pod *Marengo*, i który teraz dopiero stanął w Paryżu. Bonaparte od tłumu zgromadzonego ludu wszędzie był przyjęty okrzykiem: *niech żyje Rzplta! niech żyje Bonaparte!* Był on na koniu w towarzystwie dwóch Konsulów, wielu Generałów i innych osób. Potym nastąpiły naznaczone i przepisane igrzyska. Inwalidzi którzy medale otrzymali, siedzieli przy Ministrze wewnętrznym. Gonitwy nieodprawiały się, gdyż lud swym naciskiem połamał linie. W wieczor pola *Elizeyjskie*, *Thulleries* i inne domy publiczne były oświetlone. Piękna w tym dniu pogoda zapraszała *Paryżanów* do tym większej wesołości, i uczyniła znaczną przysługę tańcom i uciechom. Podług tutejszych Gazet niewidziano jeszcze nigdy dnia nad ten weselszego. — Trybunał był na nadzwyczajnym swoim zgromadzeniu i wyrażał swoje uczucia w mowach na pochwałę 14. Lipca. Wnieśli także aby pamiątka *Lattoura d'Auvergne* obchodem pogrzebowym uczczoną była, i zalecono aby o tym Kommissya raport uczyniła. — Wprowadzenie dwóch wspomnianych słupów na placach *Vendome* i *Jedności* będzie na jakiś czas odłożone, gdyż dotąd jeszcze plan nie jest ułożony. Na Medalu który w ziemie wrzuconym będzie, na jednej stronie są wyrzeźbione twarze i imiona trzech Konsulów, a na drugiej stronie znajdują się imiona Ministra Lucjana Bonaparte i tutejszego Prefekta *Frochot*.

Z spodziewanych rzeczy które w dniu 14tym Lipca wydarzyć się miały, żadna dotąd niewynikła. Słychać jednak o niektórych w Ministerium odmianach. Wieść dawniejsza trwa jeszcze, iż Bonaparte niezważając na zawieszenie broni, uda się do armij w Niemczech.

Rozumieją niektórzy, iż pokoy z *Portugalią* za pośrednictwem *Hiszpanij* może przyść do skutku. Najgłośniejszą do tych czas była zawadą owe 16. millionów przyrzeczonych dawniej przez *Portugalią* w niepotwierdzonym traktacie.

Od *Włoskiej* armij wiele dywizyów posune-

ło się w pułnocne *Włochy*, aby w każdym przypadku przydatnymi były.

Obywatele *Pillot*, *Ledhuy*, *Beaumont*, *Froment*, *Lefebvre*, *Dufresne*, *Mollet*, *Caron*, *Rochat*, *Torras*, *Luce* i *Petit* są mianowani do Banku na Agentów.

W części kantonu *Berneńskiego* wszczęły się rozruchy. Wieśniacy niechęć oddawać podatków. Wyślano przeciw nim dwa bataliony francuskie.

Powracająca z *Włoch* gwardya konsularna z 8. zdobytymi na *Austryakach* chorągwiami, w marszu swoim do *Paryża* przyszedłszy do *Nogent sur Seine*, była tam jak najuroczyściej przyjęta; komendantowi iey dany był laurowy wieniec, który on żołnierzom gwardyi ofiarował mówiąc do nich: *Koleżdy! Wasz to jest wieniec.* — W *Nogent* pod ten sam czas jedna obywatelka urodziła razem syna i córkę, których nazwano *Alexander Marengo* i *Wiktorya Alexandrya*. Chrzesnemi ojcami tych dzieci byli: waleczny młody *Beauharnois* i komendant konsularney gwardyi.

Bywszy Dyrektor *Barras* sprzedał wieś swoją *Grosbois* za 150,000. franków.

Generał *Zach* przechadza się po tutejszych ulicach spokojnie ze swemi orderami i szpadą, i wszędzie jest przyjmowany z oznakami szacunku dla iego osoby.

Dzisiejszy *Klucz Gabinetów* pisze: „Pokoy niezdaje się być tak oddalonym jak się wydawał przed kilku dniami. Wkrótce zaśpiewamy pieśni radosne na pochwałę zawartego pokoiu.“

Przedwczoray nie można było dostać do najeścia poiażdzu. Od pary koni i karaty żądano 37. liwrow.

Ciało dyplomatyczne było na uroczystość 14. Lipca niezwyčajnym dotąd sposobem zaproszone. Nie były mu dane bilety do wniścia, lecz Minister interesów zewnętrznych pisał do Posłów, że jeżeliby na uroczystości znajdować się chcieli, mogą zaspokoić swoje żądanie przez ukazanie swoich kartek, a przy-

zwoite miejsca będą im wyznaczone.

Nie daleko od *Auxerre* burza raptowna spuściła dwie wsie z 65 domów złożone. 14 osob utraciło przytym życie. Szkoda wynosi 200,000 franków.

W okolicy *Awenionu* odkryto dwa młyny w których robiono proch dla osob podeyrzanych. Zburzono je natychmiast.

Konsulowie zalecili aby od 22 Września pensye osobom wojskowym za ważne Oyczyźnie uczynione usługi wyznaczone, były gotowemi pieniędzmi co miesiąc w części dwunastey wypłacane.

Generał *Lecourbe* nadesłał także swoy raport pod dniem 3. Lipca o wiadomey bitwie przy *Neuburg*. Z 14 różnych nieprzyacielskich regimentów dostało się nam w niewolę 800 więźniów i między niemi Major *Lascy*.

W Rzeczypospolitey *Cisalpińskiej* wszystkie dawniejsze iey prawa oprócz praw ściągających się do interesów skarbowych i Religij zostały znowu przywrócone. Dawniejsi kupcy dobr narodowych mają znowu zostać ich posiadaczami.

Mała *Genueńska* twierdza *Gavi* była jedną i ostatnią, którey woyska Cesarzkie we *Włoszech* nie zdobyły.

Przedwczoray około 9. godziny wieczorem wsunął się złodziey do magazynu Ob. *Corbin* handlującego sukniem w *Palais Royal* i był schwytanym na uczynku; jednak udało mu się uciec do ogrodu. Gnano za nim i wołano. Łapaycie złodzieia! Każdy powtarzał ten krzyk który doszedł aż do teatru *Montaubour* położonego przy końcu tegoż pałacu. Ciekawo widze zaczęli się pytać co by ten krzyk znaczył? Niektorzy, zapewnie oszuści, zawołali: Pali się pod teatrem! Większa część widzow cisnie się natychmiast do drzwi. W tym zgietku kradziono zegarki, chustki, tabakierki, laski, kapelusze, szale. Bojaźliwe Damy, z przestachu mdlały. Oszuści przybiegli je ratować i rozebrali je tak jak tylko można na prędce rozebrać. Jedna z nich utraciła drogi

pierścień. Aktorowie na teatrze nie zważają na hałas. Ta przytomność uspokoiła nareszcie uważniejszą część widzów, i sztuka spokojnie odegrana była.

Generał *Brune* odbył już w *Dijon* rewizję nad 10,000 wojska, które bardzo wychwalał z wojskowych zrzeczności. Dla niedostatku furazów jedna część kawalerii została przeniesioną z *Dijon* do *Verdun*. W powracającej przez to miasto gwardii konsularnej do *Paryża*, było wiele ranami okrytych żołnierzy.

Mowią, że kuryer z *Wiednia* przybył tu z depeszami ściągającymi się do pokoiu.

Dziś odchodzi ztąd do armij *Reńskich* nie tylko pozostała część gwardii która przez ciąg-tej kampanii w ogniu nie była, ale nawet cały prawie garnizon tutejszy. Pierwszy regiment huzarów jest na nowo ubrany. *Bona-parte* wiejeżdża z *Paryża* około 19, uda się zapewne do armij w *Niemczech*.

Bywszy Członek konwencji *Isabeau* został mianowanym na miejscu aresztowanego *Layage*, sekretarzem Kommissji roztrząsającej reklamacje o wyjazd z kraju obwinionych. Blisko 6000 takowych reklamacji miały być oddane pod sąd Konsulów.

Roeederer pisał w *Dzienniku Paryżkim* przeciw rozszerzonej, a fałszywej wiadomości o zatrzymaniu Kardynałów *Rochan* i *Mauray* na liście członków Akademii *Francuskiej*.

Twierdzą tu za rzecz pewną, że *Barras*, jak dawniej myśłano, stara się z *Francji* uciekać, i że już nawet jest w *Hiszpanii*.

Na dwóch posiedzeniach rady stanu nie było nic ważnego. Ułożono tylko, że Prezydenci *Paryżcy* i ich Agenci do przyjęcia tych urzędów nie mogą być przymuszonymi. Przepisano także ubiory dla urzędników cywilnych i mundury dla officerów Inspektorów, i Kommissarzy wojennych.

Trybunał handlowy Departamentu *Sekwany* wezwany jest do sądzenia ważnej sprawy dotyczącej się moralności publicznej i dobrej wiary handlowej. *Caстанet* i *Barillon* w roku 1788. uformowali Towarzystwo w *St Domin-*

go. Pierwszy zatrudniać się miał gruntami i interesami w *Ameryce*, *Barillon* zaś podjął się dozoru Towarzystwa w *Europie*. *Barillon* wyjechał z *St Domingo* w roku 1792. w momencie gdy mieszkanie na tej wyspie stało się niebezpiecznym. Przybywszy do *Francji* użył z przemysłem 700. tysięcy franków z funduszu należącego do Towarzystwa, a które przywoził z sobą z *St Domingo*; ta summa miała mu przynieść kilka millionów zysku. Tym czasem wojny, spustoszenia, pożary i śmierć panowały w *St Domingo*. Można więc było rozumieć, iż *Caстанet* niepokaze się więcej, lecz jakie sprawia podziwienie, gdy nagle przybywszy oświadcza: „Pozostałem w Osadzie, broniłem tam naszego wspólnego dobra, walczyłem z najeźnikami którzy je pustoszyli; utraciłem jedynego mego syna w bitwach, sam ciężko ranny, wzięty, do więzienia wtrącony, już mnie srogię czekały katusze, gdy cudem wydobyty z więzienia powracam do *Francji*, i znajduję cię mego kompanistę opływającego w bogactwach; zyski i straty powinny być między nami wspólne; podaj mi twoje rachunki.“ Ponieważ *Barillon* niechce tych rachunków złożyć, *Caстанet* pociągnął go do sprawiedliwości Trybunałów. Okoliczności tej sprawy wystawił *Caстанet* w interesującym i ciekawym piśmie które na publiczność wydał.

Ministrowie związków wewnętrznych i młynarki, udali się dnia 13 do Obserwatorium, gdzie się znajdowały wszystkie członki kancelarii Astronomicznej. Ministrowie obeszawszy wszystkie godne ciekawości dzieła, rozmawiali przez długi czas z uczonemi mężami, którzy zaszczycając nauki, służą razem Ojczyźnie. Oświadczyli swój szacunek Obywatelom *Carrochez* i *Lenoir* biegłym Artystom, których prace są tak pożyteczne dla Astronomii i Fizyki. Gdyby ministrowie byli zawsze przez samych siebie oglądali Towarzystwa nauk które im powierzono, byłoby zapobiegli wielu błędom, i więcej sprawiliby dobrego.— Przedsięwzięte są środki na zakoń-

czenie robot zaczętych w Obserwatorium, a nadewszystko na osadzenie pięknego Teleskopu Ob. *Carochez*.

Rada wojenna 17tej dywizyi zatrudniła się przez dwa dni processem niejakich *Steuck* i *Chandelle* oskarżonych o fałszerstwo, kradzież i przemawianie, przeciągając za zapłatą, konfiskacyinych do ekwipażów wojennych. Ciekawość iaką wzbudza ten proces, powiększa się jeszcze przez gatunek oskarżonych. *Steuck* jest szlachcie *Szwedzki* przymuszony do opuszczenia swojej Ojczyzny w czasie zaboystwa Krola Gustawa; przybył on do *Francyi* i służył z honorem swojej nowej Ojczyźnie przez całą rewolucyą. Dwa nowi świadkowie którzy się okazali z procesu, mają się wiele przyłożyć do wyiawienia przestępstwa lub niewinności oficera *Steuck*, i to zniewoliło Radę do zawieszenia swojej sessyi poki nie zostaną przystawione nowe instrukcyje z *Orleanu* miejsca przestępstwa.

Piękna lwica utrzymywana w zwierzyńcu ogrodu szczepow porodziła dnia 6 t. m. dwa młode lwy. Oddalona od właściwego sobie klimatu cierpiała niezmiernie bole. Długie i przytłumione ięczenia dały poznać iey Dozorcy moment na który tak długo czatował. *Felix* oczekiwał w łoży lwow, ażeby był przytomnym rodzeniu, lecz z żalem widział, iż nowo zrodzone były bez życia. Utrzymywał on je w ciemności, gdyż postrzegł, iż te zwierzęta nie lubią się łączyć przy świetle dnia. Atoli widziano w *Europie* wiele płodów tych zwierząt. *Gessner* wyraża, iż widział rodzące lwice w zwierzyńcu *Florenckim*. *Willughby* zapewnia, iż w *Neapolu* lwica porodziła pięć młodych iednym pomiotem, a lwica *Jenny* zamknięta w wieży *Londyński* w roku 1755, porodziła w rozmaitych czasach 9 lwow, z których ieden żył 20 lat, drugi 10, inne zaś pozdychały za młodu.

Prawa za rządu Dyrektoryatu drukowane, wążące w papierze 36,000. funtow, były publicznie przedawane.

Wypis z Listów z *Boſton*, *Nowego-Jorku* i

Filadelfii 6. i 8. Czerwca. — „Nowi Anglicy bardzo niekonteńci z wiadomości, iż *P. Pickering* ich współ-obywatelowi odebrano urząd sekretarza stanu, którego niechciał sam dobrowolnie złożyć.

W *Filadelfji* wiele mu czynią zarzutów. To pewna, iż w ścisłym związku zostawał zawsze z *Hamiltonem* człowiekiem pełnym talentów ale cheiwym panowania, któremu nawet zrobił dawniey wpływ u *Washingtona*. Oskarżają go, iż nadto jest przywiązany do *Anglikow*, mimo rozkazu *Adamsa* nie podać kongressowi oryginalney korespondencyi *P. Gerry* Posła w *Paryżu*, tylko złożył iey ośnowę w takich wyrazach, że ledwo niesprawiła zerwania z *Francyą*. Pisał list imieniem Prezydenta, a bez jego wiedzy do *P. Bay* sędziego; zachował przez trzy tygodnie przy sobie memoryał ministra *Hiszpańskiego* zawierający odkrycie intryg *Angielskich* i kroków nieprzyjacielskich w *Florydzie*, i dopiero na usilue naleganie tegoż ministra w końcu złożyć go był przymuszony, co go więcej jeszcze czyni winnym. Teraz powiedzią, że nie *Pickering*, ale *Hamilton* był sprawcą tey śliczney obrony *Ameryki* przeciw *Francyi*. Da się to widzieć co nowo powstała partya zrobi; *Adams* stara się tylko oto, aby nikt mu nieimponował, że jego zasady położone są na mocney skłonności systemu Brytanij, przeciw któremu dawniey powstał ze sławą, zostaje teraz igrzyskiem antyfederalistow. &c. Sądzone ukaranie więzieniem łomacza *Coopers* w *Northumberland* za paszkwil wielkie tu sprawia wrażenie. Process ten jest wydrukowany. Uwolniony od winy buntu jeżeli Prezydentowi *Adams* czynione zarzuty dowiedzie. Ządał *Coopen* aby *Adams* był examinowany, ale sędzia niechciał tego, lubo żadnego na to prawa nie przytoczył. W ten czas *Coopen* odwołał się do mow drukowanych Prezydenta, które iako niedowiedzione zupełnie odrzucone zostały, lubo niedozwolono składać oryginałów. Podano Prezydentowi prozby o uwolnienie *Coopena*, ale ten ostatni listownie rozgłosił, iż poty nie wyidzie z więzienia, poki Prezydent jemu i doktorowi *Priestley* satysfakcyi nie uczyni, za doznana niesprawiedliwość. Pismo *Coopers*, które było przyczyną jego ukarania, jest wcale w wyrazach umiarkowanych, ale obwinia *Adamsa* o wprowadzenie armij stojącej, i uzbroienie flotty, o zapalonych jego wyrazach publicznie w swych mowach pobudzających do rozjątrzenia narodu z *Francyą*, o niektóre poselstwa, o wmieszanie się do władzy sądowniczej, o wydanie *Robinsa* Amerykanina *Anglikom*, którzy go za jakieś zaboystwo

powieśli. *Adams* skłania się do wypuszczenia na wolność *Cooperja*; przeciw *D. Pristley* nie dotąd nie przedsięwzięto. Zatrudnia on się teraz ustanowieniem akademij w *Nordhumberland*.

Urząd fłanow doniósł, że Krol *Angielski* zabronił *Amerykanom* drzewa farbującego i wszelkiego handlu w odnodze *Honduras*, i że ściśle będzie się trzymał ostatniego traktatu. Generał *Indyjski Bowles* otrzymał ładunek broni i amunicyi wojennej, ale *Hiszpańskie* okręty przybyły i zabrały ten transport *Anglikom*.

Paryskie gazety zawierają teraz w sobie statystyczne wiadomości z *Filadelfji*, w których są przywiedzione następujące szczegóły: „Roku 1774. ludność zjednoczonych stanów południowych *Amerykańskich* wynosiła 2,486,000. ludzi, a 1799. pomnożyła się do 5,127,756. ; Liczba milicyi w roku 1774. była 421,300., a w roku 1799. składała się z 854,626. ; Okrętów wojennych 3. o 124. armatach było w roku 1797. a w 1799. liczono ich 42 z 950. armatami ; na okrętach kupieckich mieściło się w roku 1774. 198,000. beczek i 15000. maytkow, a w roku 1799. 63,500. maytkow przewozili 920,000. beczek ; Wywozu w r. 1774. było za 6,100,000. a w r. 1799. za 78,665,522. dollarow. Dochody publiczne wynosiły w r. 1799. 12,777,487. dollarow. Regularne wydatki 10,354,703. dollarow. Pieniędzy w cyrkulacyi było w roku 1774. cztery, a w r. 1799. szesnaście milionow. Dług krwawowy w papierach publicznych wynosił w r. 1774. dwieście millionow dollarow, a w roku 1799. w gotowiznie czynił sumę 84,185,405. dollarow.

z *Bruxelli* dnia 17. Lipca.

Do *Spaa* przyślano zalecenie, aby pokoje były wygotowane dla Pani *Bonaparty*, Generałow *Murat*, *Marmont*, i dla innych osob, które w towarzystwie wod *Spaskich* używać będą.

Zapewniają, że pierwszy Konsul *Bonaparte* był proszonym o to, aby na miejsce kongresu w celu zrobienia pokoju z *Austryą* i *Anglią* wybrał *Bruxellę*, na co pierwszy Konsul pomyślną miał dać odpowiedź.

Do *Ostendy* przybył w tych dniach kupiec *Londyński* z *Angielskimi* towarami, które tam bez żadney przeszkody wyładowane i sprzedawane były.

Liczba *Angielskich* wojennych okrętow, które od *Dunkierki* aż do ujścia *Skaldy* krążą, powiększyła się do 20, i znajdują się między niemi okręty o 50 i 64 armatach, które są *Hollenderskim* sposobem zbudowane i zapewne do bywszej flotty w *Gilders* należą.

Port *Dunkierki* jest od *Anglikow* zewszę fłkim blokowany.

Słychać że znaczna *Angielska* flotta ku *Hollenderskim* popłynęła brzegom, dla tego komendant w *Dunkierce* ma rozkaz aby o iey przeysciu przez telegraf z *Lille* do *Paryża* doniósł.

z *Hagi* dnia 19. Lipca.

Generał *Augereau* który się tu przez dni kilka bawił, i z rządem naszym częste miewał tajemne konferencye, odjechał ztąd spieszenie do *Paryża*, zkąd uda się do nowey armij nad *Menem*. Przed kilku dniami wyszły niektóre nasze woyska do *Dusseldorf*, które tam zatrzymają się aż do zupełnego zebrania woysk wtamtey okolicy.

Sekretarz Generała *Viđor* i dwóch Officerow z iego świty przybyli tutaj, a sam Generał co dzień jest spodziewany.

W *Belgium* i na granicach naszej Rzpltey, spodziewają się przybycia z *Włoch* 5. brygad dawniejszey armij *francuzkiey*, które w tym kraju urządzić się i po wycierpianych kłeskach odpocząć mają.

Druga izba odrzuciła wyrok pierwszey, na mocy którego Administracye okręgowe od Obywatelow mających prawo do wybierania, a nie od Ludu wybierane być miały. Dekretowano także, że właściciele dziełecin albo innych dominialnych podatkow prawem zniesionych, żadney za to niedostaną nadgrody.

Wczoray przybył tu *francuzki* Generał *Desjardins*.

Chociaż *Anglicy* od nieiakiiego czasu rzadko się okazują, mają jednak zawsze baczność na wszystkie uzbrojone statki, które odważają się wypłynąć z portow *Hollenderskich*.

Słychać tu, że jeden z pierwszych Dworow ofiarował swoje pośrednictwo do przywrocenia pokoju.

z *Moguncyi* dnia 14. Lipca.

Dnia dzisiejszego Uroczystość 14. Lipca obchodzona była z wielką okazałością. Po rozmaitych głosach z tey okoliczności mianych, Ob. *Shée* wykonał przysięgę na wierność dla Rzpltey, tak jako kommissarz Rządowy w czterech Departamentach, iako też w urzędzie Prefekta Departamentu *Mont-Tonnerre*. Taką samą przysięgę wykonana była przez Ob. *Tiefse* sekretarza Prefektury, przez Vice-Prefektow *Spiry*, i *Kayserslautern*, którzy się znajdowali przytomnemi, oraz przez Konsyliarzow Prefektury.

DODATEK.

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 1. SIERPNIA ROKU 1800. W PIĄTEK.

z Paryża d. 16. Lipca.

Ceremonia na dniu onegdajszym w Świątyni Marsa odbyta, była nader okazałą. Hymn d. 14. Lipca przez Ob. *Fontanes* ułożony, odebrał najwyższe oklaski. Po zakończonej ceremonii, inwalidy którzy otrzymali medale w świątyni Marsa, w towarzystwie dwóch swoich kolegów, jednego mającego lat 107. drugiego lat 104. znajdowali się na obiedzie u pierwszego Konsula wraz z członkami znaczniejszych władzow Rzpltey. Tam spełniano następujące zdrowia: 1.) pierwszy Konsul, *Niech żyje dzień 24. Lipca i Lud Francuzki mój samowładzca.* 2.) Drugi Konsul, *niech żyją nasze armie i Bohaterowie zwycięzcy Włoch i Dunaju.* 3.) Trzeci Konsul, *Pokoy, który będzie owocem naszych zwycięstw.* 4.) Ob. *Roger Ducos* Prezydent Senatu konserwatorów: *Konstytucya, która połączyła wszystkich Francuzow.* 5.) Ob. *Jard-Panvilliers* Prezydent Trybunatu: *Filozofia i wolność cywilna.* 6.) *G. Berthier*: *Rząd, Senat Konserwatorów, Trybunat, i Ciało Prawodawcze.*

Pomiędzy odpowiedziami przez pierwszego Konsula na rozmaite mowy danemi, jest następująca: Chorągwie składane rządowi w obecności ludu tej stolicy, są świadkami geniuszu Generałow kommanderujących, *Moreau, Masseny i Berthiera*, talentu wojennego wodzow, i waleczności żołnierzy francuzkich.—Za powrotem do obozow powiedzcie żołnierzom, iż na dzień 1. *Vendemiaire* (22. Września) Lud Francuzki oczekuje lub na ogłoszenie pokoju, lub, jeżeli nieprzynajmniej kłaseć będzie nieprzewyciężone przeszkody, na nowe chorągwie, nowych zwycięstw owoce.

Rząd odebrał Listy z *Malty* pod d. 26 *Prairial* (18 Czerw.) Te listy wyrażają, iż wiele statkow naładowanych żywnościami dostały się do tej wyspy, przez co opatrzyły ją na długi czas w żywność. Akt konstytucyjny zawieszony tam jest przez zastępcę adjutantow *G. Remy* wysłanego przez Ministra *Berthier*. Żołnierze i marynarze w *Malcie* wykonali na wierność przysięgę, do której przydali drugą

zagrzebania się pod gruzami twierdzy, i nie opuszczenia oney aż w największej ostateczności. Można teraz uważać *Malte* iako ostatecznie zapewnioną dla Rzpltey (*Dziennik urzędowy*)

Monitor ogłosił mowy miane przy instalacji tymczasowych rządow w *Medyolanie*, w *Genui* i w *Turynie*. Rzecz godna uwagi, iż w *Turynie* o *Krolu Sardyńskim* żadney nie było wzmianki. *G. Dupont* nadzwyczajny Minister *Francuzki* rzekł do członkow Konsulty: „Wasza nominacya uczyniona była z powodu prześladowań iakich wielu z was doznało, oraz z powodu waszych opinij. *Piemont* odzyska wszystkie od natury dane sobie korzyści. Nie tylko iesteście przeznaczeni nadgrodzić onego straty, ale też podnieść go do najwyższego pomysłności stopnia; nie odtąd nie może wstrzymać naprawienia jego bytu; szranki z znakow zwyciężkich złożone okrywają jego ziemię; Niezwyciężona broni ją armia, w posród więc zupełnego bezpieczeństwa radzić będziecie nad świętą sprawą, która wam jest powierzona. *Rzplta Francuzka* szanuje i wspiera Prawa Narodu *Piemontckiego*; wprowadzony świeżo rząd nowy, jest tego znakomitym dowodem.“

Przed opuszczeniem portu *Spezzia*, *Anglicy* wysadzili tamże zamek *Sainte Marie* i podkopali zamki w *Lerici* i *Porto-Venere*. Zdaie się, iż chcą się oszańcować na wyspie *Palmeria* przy uściu odnogi.—Jeden oddział *Francuzki* obeymie *Lukę*.

Donoszą z *Calis*, iż 15 okrętow liniowych *Angielskich* i 300 przewozowych statkow znajdują się w tym momencie na płaszczyznach. Mowią, iż to uzbrojenie przeznaczone jest na brzegi *Hollandyi*.

List z *Dijon* pod d. 13 zawiera w sobie co następuje: Wszystkie środki przedsięwzięte na pomieszczenie i rozłożenie w naszych okolicach drugiej Odwodowej armij są zmienne; ta armia nie ma tu już obozować z przyczyny nowych zaszłych rozkazow, które ją spieszenie do swego przeznaczenia zwracają. Mowią, iż woyska z stron południowych ku na-

szemu miały idące, udały się drogą ku *Genewie* i *Walezyi*. Dnia wczorayszego zrana wyszła ztąd do *Genewy* Przednia straż armij w liczbie 5 tysięcy ludzi.— W tym mieście i pobliskich osadach nakazana jest na gwałtowne armij potrzeby rekwizycya tyłiąca cetnarow siana, i 600 cetnarow owsa.

z *Bruxelli* d. 17. *Lipca*.

Rocznica 14. *Lipca* obchodzona tu była z wielką okazałością przy huku armat i odgłosie dzwonów. Z tego powodu dana była w Prefekturze wielka uczta, na której znajdowały się wszyscy członkowie pierwszych władz cywilnych i wojskowych.

z *Strazburga* d. 17. *Lipca*.

Tego poranku odebrano tu depeszę telgraficzną z *Bazylei* pod dniem 27. *Messidor* (15. *Lipca*) w następujących wyrazach: „Prawe skrzydło zajęło *Feldkirch*, *Koirę*, *Luciensteig*, i cały kraj *Gryzonow*. (podp:) *Durand*.

z *Augsburga* dnia 17. *Lipca*.

Podług listów z *Bregenz* i *Lindau* pod d. 15. t. m. *Francuzi* od dnia 14 są Panami kraju *Feldkirch*, *Koiry* i całych *Gryzonow*. *Reuti* jest także w ich mocy. Korpus wojsk *Austryackich* d. 12. ustał z *Feldkirch* i cofnął się ku *Tyrolowi*. Przyczyną tego cofnięcia było to, iż prawe skrzydło armij *Francuzkiej* pod komendą *G. Lecourbe*, rozciągnęło się od kilku dni w wyższej *Szwabii*, i odparło *Austryaków* tak w okolicach *Fuesen*, iako też od strony *Immenstadt*. *Lecourbe* przedsięwziął potem śmiały zamiar wysłania korpusu wojska z *Immenstadt* przez las *Bregenz* dla przecięcia retyrady *Austryaków* przez *Montafou* ku *Tyrolowi* i w tymże czasie miał przypuścić atak od strony *Bregenz* i *Szwajcaryi* i otoczyć *Austryackie* okopy. Nic więc *Austryaków* nie zostawało iak tylko opuścić *Gryzonow*. Komunikacya Armij *Francuzkiej* we *Włoszech* z Armią *Reńską* jest teraz całkiem zapewniona.

z *Nesselwang* d. 16. *Lipca*.

Dnia 14. wieczorem udało się *Francuzom* przebyć cieśninę *Roschlag* prowadzącą do *Reuti*. Strzelcy *Tyrolscy* bronili się mocno na górach i nie udało im się *Francuzom*, poki ci niezdobyli szturmem ogromnych szanów. Pod czas gdy wojska *Francuzkie* z tej strony *Tyrolu* wdzierały się, inna ich silna kolumna z prawego boku maszerowała lasem *Bregenz* zwanym, przez który nigdy armia żadna nieprzechodziła. Z nadzwyczajnym usiłowaniem i przezwyjęciem różnego rodzaju oporów, udało się i tej kolumnie *Feldkirch* z tyłu zająć i do kapitulacyi przymusić. Bez tak cudownego manewru żadną miarą niepodobnaby było tak ważną fortecę opanować. *Francuzi*

weszli także do *Koiry* i są panami *Gryzonow*.

Od granic *Szwajcaryi* dnia 15. *Lipca*.

Generał *L. Lecourbe* pisze do Prefekta miasta *Zurich* pod datą wczorayszą: Dowiesz się z ukontentowaniem iż *Feldkirch*, *Luciensteig* i cały kraj *Gryzonow* wnaszey jest mocy.

Do tej wiadomości dodają, iż 3 kompanie emigrantów *Szwajcarskich* regimentu *Bachmana* w tej wyprawie dostały się do niewoli.

Przy *Immenstadt* była bitwa dnia 11. *Cesarscy* znaczną stratę ponieśli, niewolnika więcej 1500 *Francuzi* zaieli.

Od brzegów rzeki *Lech* d. 18. *Lipca*.

Ukazują się już skutki zawieszenia broni. Wczoraj 10,000 *Francuzów* przechodzili przez *Monachium* ku *Szwabii*, a dziś mocna kolumna wyszła z *Bawaryi* przy *Donauwerth*, *Lechhausen* i *Landenberg* przeszła rzekę *Lech* do *Szwabii*. Niektórzy mówią, że negocjacye o pokoy nie długo trwać będą, gdyż już ważniejsze jego artykuły przez rozeymową konwencyą miały być ułożone. Generał *Moreau* ma dziś przybyć z *Monachium* do *Augsburga*, w którym część iedna generalnego sztabu itańskiego.

z *Bareuth* d. 22. *Lipca*.

Gdy zawieszenie broni ustało nadzieję bliższego pokoiu, zaczynają teraz przygotowania do wyboru miejsca, w którym negocjacye o pokoy odprawiać się mają. Powszechnie przeznaczają na to *Ratyzbonę* licząc dyplomatyki *Niemieckiej*. W całej armii *Francuzkiej* w *Niemczech*, rozchodzi się pogłoska, że *Bonaparte* przybędzie na wyznaczone miejsce i sam traktować zacznie.

Zawieszenie broni było zawarte w *Pardorf*; w tym mieście *G. Moreau* i *Kray* dnia 13. umawiali się z sobą. Pod ten czas Generalowie i Officerowie obydwóch armij co godzina z głównych swych kwater przybywali i odieżdżali. Dnia 15. wieczorem wszystko się ukończyło i wojska ozznaczone linie zaięły.

Dnia 17. zrana w *Monachium* armia *Francuzka* była w poruszeniu; znaczna część kawalerji, infanterji i artylleryi konney wyszerowała do *Augsburga*, zostawivszy w mieście dostateczny garnizon.

Dnia 20. przybył do *Norymbergi* Major *Cesarfski* z 2. szwadronami huzarów, a nazajutrz oczekiwano Pułkownika *Prochocka* z 2. drugiem. Te są przeznaczone dla zajęcia linii demarkacyney i prawego brzegu *Menu* w *Frankonii*.

Wojska te będą utrzymywane kosztem krajowym. Z *Bawaryą* negocjacye są nader czynne. Wszystkie kontrybucye i rekwizycye pieniędźmi opłacone być mają. Słychać że Generał *Moreau* procz rekwizycyow na umunduro-

wanie wojska, żąda 9. millionow Reńskich w gotowiznie.

Szwabia ma 6. millionow liwrow opłacić. Obywatel *Faviers* najwyższy Kommissarz wojenny pisał w tej mierze do Stanow Szwabij dnia 6. z głównej kwatery w *Freysing*. „Mei Panowie, posyłam wam rek wizycyę na 6 millionow liwrow w gotowiznie, które są od Generała *Moreau* nałożone na Cyrkul Szwabij, wyjąwszy Margrabstwo *Baden*skie i Xięstwo *Wurtemberg*skie. Pod czas kampanij 1796. Szwabia miała dać kontrybucyi 6. millionow Reńskich, ale przez wzgląd na ciężar którym w teraźniejszej wojnie kray ten dźwigać musiał, zmniejsza się do 6. millionow liwrow. Spodziewa się przeto iż Deputacya Stanow z takowych powodow opłatę wyznaczoną przyspieszy. Upraszam zatem Wpanow abyście w przeciągu miesiąca to uskutecznili, żywności do magazynow co 10. dni mają być dostarczane. &c.

Wzmianka dawniej w Gazecie uczyniona o projekcie przez *G. Moreau* Generalowi *Kray* podanym względem uważania chorych iako neutralnych. obszerniejszym teraz potwierdza się doniesieniem: iż ten projekt mogący być uważanym za pierwszy krok zrobiony przez zaguięwaną Europę do powrotu pod panowanie praw Narodow i ludzkości, od *G. Kray* tymczasowio został przyjętym, i radzie wojennej do *Wiednia* postanym.

Plan Konwencyi dla obustronnego zabezpieczenia szpitalow wojskowych.

General *Moreau* kommandant Armij *Francuzkiej*, i General *Kray* kommandant armii *Austryackiej* żądając wojny nieszczęścia zmniejszać, i los chorych lub w bitwach rannych żołnierzy, ile można ośładzać, zgadzają się na dochowanie następujących punktow: 1) Szpitalo wojskowe będą uważane iako święte schronienia, w których nieszczęśliwe męstwo, ratunek, wolność i wygodę znajdą, niezważając na to iakich armiiw są te szpitale, i na czyiej założone ziemi. 2) Na drogach prowadzących do takowych szpitalow powinny być tablice z uwiadomieniem, że te są w tym miejscu, aby wojska do nich się nie abliżali, a w marszu cichość zachowywali bez bebnienia. 3) Każda armia obowiązana jest utrzymywać ciągle swoje szpitale, chociaż nawet ten kray opuści, w którym te są założone; wszystkie sprzęty należące do niej, wydatki są z iey kasy, wewnętrzne tych szpitalow urządzenie nie będzie w niczym odmienione. 4) Armie będą wzajemnie dopomagać, w zajętych przez się krajach, do opatrywania szpitalow w te potrzeby, których chorzy, ranni, lekarze i officialisci szpitalu wymagać będą. Wydatki liczone na chorych armie armiiw powrócą, a nim te oddane zostają, załawy albo zakłady będą zabezpieczeniem. 5) Osoby ozdrowiałe i officialisci szpitalu, których zatrudnienia ustają, udadzą się do swoich armiiw, pod eskortą obowiązana w drodze (starać się dla nich o żywność i o podwoje aż do forpcotow armij) — Przy zupełnym wprowadzeniu iakiego szpitalu, powinnością będzie dać eskortę tak dla chorych iako i dla przewiezienia sprzętow. Ta konwencya ściągająca się jedynie do teraźniejszych rannych i chorych, zostanie obydwom armiiw ogłoszona, i co miesiąc w każdym korpusie po dwa razy czytana będzie. Wykonanie tych artykułow powierza się cnocie i ludzkości wszystkich poczciwych ludzi, a obydwie armie przyrzekają, że każdego przestępcę przykładnie karać rozkażą.

z Medyolanu dnia 21. Lipca.

Francuzi zajmują wszystkie stanowiska oznaczone przez konwencyę d. 16 Czerwca; dywizya *G. Loison* znajduje się w *Brescia*, *G. Lorges* w *Carpi*, a *G. Miollis* w 3. tyśiące ludzi stanął w *Bononij*. — Z rozkazu pierwszego Konsula rozpoczęto już burzenie cyta deli naszego miasta, wszystkie także inne fortyfikacye mają być zniszczone; zdaje się, iż to jest w celu oszczędzenia kosztow Rzpłtey. Fortyfikacye *Barð*, *Seravalle*, *Gavi*, *Arona*, *Cesa*, *Coni*, *Urbinu* i *Turynu*, będą także zniszczone.

Francuzi czynią urządzenia, ażeby być gotowemi na wszelki przypadek. *G. Suchet* przy był tu na czele znaczney liczby wojska z *Genuij*. Na tutejszym polu federacyi znajduje się wielki park artylleryi w gotowości do marszu za najpierwszym znakiem.

Nie wybierano tu jeszcze żadney kontrybucyi oprócz dwuch millionow przymuszonej pożyczki nałożony na domy szlacheckie.

Dnia onegdajszego wieczorem postawiono tu znówu drzewo wolności. Tę ceremonią odprawili patryoci z własnego natchnienia na placu kościoła katedralnego zebrani.

General *Francuzki Latour Foissac* dawny kommandant *Mantui* przejeżdżał przez nasze miasto w przedsięwziętej do *Paryża* podróży. Arcy Biskup *Medyolański* znajduje się zawsze w *Padwie*.

Donoszą z *Rzymu*, iż wiadz Papieża do tej stolicy odprawił się z takimi oznakami radości Ludu, iakie od wielu wiekow nie były widziane. Dwa domy *Colonna* i *Doria-Pamphili* wystąpi naprzeciw Oycu S. wspaniałe fęściokonne powozy, upraszając go, ażeby ie aczył przyjąć iako winny hołd, który odda ią Głowie Kościoła i swemu Monarſze. Ten podarunek stał się tym przyjemniejszym, iż oby dwa Papieſkie pałace były ze wszystkiego ogołocone. Z resztą *Rzym* zupełnie używa spokoyności, lecz doświadcza największego niedostatku pieniędzy.

z Wenecyi dnia 22. Lipca.

Regiment *G. Schröder* na garnizonie tego miasta będący, wkrótce wyjdzie do *Villafranca*, a na iego miejsce przybędzie 16 batalionow pod kommandą *G. M. Busfy*.

Francuzi zajęli *Bononię* dnia 28. W tymże dniu zrana kommandant *Austryacki* ogłosił tam następujący rozkaz: Odebrałem od Barona *Melas* kommanderującego armii *Austryacką* rozkaz oddania tego miasta wojskom *Francuzkim*, a to na mocy zawieszenia broni zawartego pomiędzy obydwoma armiiami. Za kilka godzin dywizya *G. Miollis* obeymie w swoją possessyę to miasto. Niech za iey przybyciem nikt

się nie trwoży, i niech każdy zостаie spokojnym, gdyż armia *Francuzka* troskliwie utrzymywać będzie porządek i biespieczeństwo publiczne. Lecz nadewszystko przypominam mieszkańcom tego miasta, ażeby się żaden nieważyl napaść na lub obrażać iakimkolwiek bądź sposobem ludzi wojkowych, lub naruszać rzeczy należące do armij Cesarzkiej; gdyż z żalem widziałbym się przymuszonym zostawić w tym mieście okropne pamiątki, do iakichby mnie nieuchronnie przywiedli ci, którzyby się tak śluszemu sprzeciwili prawu.

(podpisano) *Mayr*, Major.

z *Stokholmu* dnia 4. *Lipca*.

Na uwiecznienie pamiątki zaśluzonego w budownictwie okrętowym Admirała *Chapman*, żyjącego ieszcze u nas w wieku podeszłym, zrobiony jest z rozkazu naszego Krola wspaniały monument z marmuru we *Włoszech*, który w tych dniach w sali modelow floty w *Karlskronie* w przytomności wspomnionego admirała i całej admiralicyi wystawiony został. Naywyższy Admirał hrabia *Wachtmeister* miał przy tej ceremonij mowę. Monument wyobraża skałę w kształcie piramidy. U wierzchu medallion z wyobrażeniem admirała, a poniżej napisy.

z *Kopenhagi* d. 12. *Lipca*.

Dnia wczorayszego przybyła do naszego stanowiska druga dywizya floty *Rosyjskiej* złożona z 10. liniowych okrętów, oraz z iedney fregaty i kutra pod kommandą vice-Admirała *Macris*. Ta flotta powraca z *Anglij* z wojskiem *Rosyjskim*, i popłylnie na morze *Baltyckie* za nypierwszym wiatrem pomysłnym.

DONIESIENIA.

Wydrukowany został Tom pierwszy *Dzieła o Litewskich i Polkich Prawach, ich duchu, źródłach, i związku, i o rzeczach zawartych w pierwszym Statucie dla Litwy wydanym 1529. roku*, przez *Tadeusza Czackiego*. To dzieło owoc czternastoletniej pracy w zbieraniu z Rękopismow i Aktow krajowych, tudzież pierwszych bibliotek i archiwow Europy, z których albo szczerdota zmarłego ś.p. Krola Jmci *Stanisława Augusta*, albo własne staranie Autora i przyjaźń uczonych, ziednały wypisy, staie się teraz własnością Ziomek, a pamiątką praw, obyczajow i mniemań w odmiennych Pokoleniach naddziadow naszych i nas samych. Przydaie Autor siedem Tablic sztychowanych monet Polkich i Litewskich. W tymże Tomie znajduje czytelnik Tablicę 11 dukcyi tychże monet, do prawney wartości czyitey grzywny Kolońskiej na zł: 80. rachowanej, w stosunku pieniadzy, do ceny rzeczy przez trzy wieki podnieślenia ceny dobr w tymże czasie, a w różnych częściach kraju, rozległości, reprodukcji ziemio-plodow w ogole naszej ziemi, w odmiennych Epokach; porownania miar, wlok i łanow; Szlachty, których Dyplomata przed 1601. rokiem w metryce Koronney były zapisane. Znajdzie się także w tymże pierwszym Tomie stosunek miar i wag dawnych do nowych, a niektorych do miary Paryskiej, i ciężaru dystrylowaney wody, dziegielu stopnicieplu-miar Reaumura, i zbior wszelakiego rodzaju w nauce i historii władzy rządowej uwag.

Takiego rodzaju dzieło jest kosztownym, właścicieli utłapionego rękopisma ogłasza Prenumeratę pod temi warunkami 1.) Obydwoch Tomow oprawnych w papier, iest cena w kro-

necie zł: 27. 2.) Jak tylko Tablice przez JP. *Ortowskiego* wyłtychowanemi zostaną; obwieszczeni Prenumeraci przez *Gazetę* pierwszy Tom z 50. niemał arkuszy złożony, tam odbiorą, gdzie złożą pieniadze. O dokończeniu drugiego Tomu rownie Prenumeranci przez *Gazetę* będą obwieszczeni. 3.) Tym czasem będzie tylko Prenumerata, w Warszawie w Domu JPani *Dembinśkiej* na ulicy Senatorskiej u JP. *Kantego* *Wojciechowskiego*, we Lwowie u JP. *Mateusza Winnickiego*, a w Krakowie u P. *Wyczerszyńskiego* w Domu JP. *Starościny Wolbromskiej* na ulicy *Sławkowskiej*.

Pewny *Rakwaler* umiejący języki Niemiecki, Francuzki, Łaciński i Polski, posiadający charakter piękny, rachunki i inną przyzwoitą edukacyą mający, życzyliby sobie mieysca iakicy sekretaryi lub inney talentom swoim słofowney służby. Można się o nim zainformować u *Murgrabiego* w domu JW. *Walickiego* *Woiewody*, przy kościele Świętego *Jędrzeja* na ulicy *Białuńskiej* pod Nrem 604. lytuowanym.

Pewna osoba która mieszkała przez kilka lat w *Ratyzbnie*, gdzie uczęszczała do znacznieszych członkow *Seymu* *Rzeszy*, i zważała wszystkie dyplumacyjne operacye, przedśiewzięcia dawać nauki prawa politycznego, oczyszczoną zbiedow które w nayswiętszych tego rodzaju autorach poltrzezać można, Prawdy fundamentalne które tam będą traktowanemi, pewne i niezmiennie zasady iakie w nich będą wykładane, posłużą do gruntownego załianowienia się nad *Historyą*, nad *Czynnościami* *Polityki*, nad *Prawami* *Narodow* etc.

JP. *Hauk* utrzymujący *Pensyą* w *Pałacu* *Xiążat Sapiehow* w Warszawie ma honor uwiadomić publiczność iż ta nauka prawa politycznego u niego będzie dawana. Cena pensyi nie podpadnie powieklizeniadla jego uczniow; lecz osoby które zechcą brać łame tylko lekcye pomienionego prawa, płacić będą 25 czer: zł: na rok który się zaczyna od 5. *Lipca* d. r. b.

Une personne qui a vecu quelques années à Ratisbonne, où elle fréquentait les principaux membres de la Diète, dont elle a suivi toutes les opérations diplomatiques, se propose de donner des Leçons de droit politique, épurées des erreurs répandues dans les ouvrages même les plus récents. Les vérités fondamentales qui y seront traitées, les principes certains et invariables, qui y seront exposés, serviront à nous faire porter un jugement sain sur l'histoire, sur les opérations politiques, sur le droit des gens etc.—M. *Hauk*, Maître de pension au palais *Sapieża* à *Varsovie*, a l'honneur de prévenir le Public, que ce cours de droit politique se fera chez lui. Le prix de la pension ne fera point augmenté pour les élèves qui le suivront, mais les personnes, qui prendront seulement ces Leçons, payeront à celle de qui elles les recevront 25 ducats pour le cours d'un an, qui commencera le 3. Novembre prochain.

L'homme des champs ou les *Georgiques* françaises, Poème en quatre chants par M. l'Abbé *Desfite*, orné de Gravures de *Guerin*.—La librairie du Bureau de littérature et des arts sous les tilleul.—Nro 34. à Berlin, ayant acquis une partie de toutes les éditions de cet ouvrage attendu depuis si longtems, et le droit de Vente exclusive dans ces contrées, prévient M. M. les amateurs et les libraires qu'il vient vient sortir de la presse et qu'il arrivera incessamment. Il y en a douze éditions, savoir:—Nro 1. in 8. papier grand raisin velin d'Annonay gravure avant la lettre 5. thl:—Nro 2. in 6. grand raisin velin, gravure avec la lettre 4. thl:—Nro 3. in 8. papier grand raisin blanc, gravure 2 thl:—Nro: in papier *Jessels*-Velin d'annonay avec une gravure avant la lettre 4. thl:—Nro. 5. in 12. papier grand raisin Velin avec une gravure 3 thl: Nro. 6. in 12. papier grand raisin blanc, avec une gravure 1 thl: 4 gr:—Nro. 7. in 12. papier *Missel* blanc, avec 1 grav. 18. gr:—Nro. 8. in 18. pap: grand raisin Velin d'Annonay avec quatre gravures avant la lettre 4. thl: 12. gr:—Nro. 9. in 18. pap: grand raisin velin avec quatre gravures, 3. thl: 18.—Nro. 10. in 18. papier Carré fin, avec 4. gravures 1. thl:—Nro. 11. in 18. pap: *Missel*, avec une grav: 16. gr:—Et in quarto avec quatre gravures 20. thl:—On trouve dans ce magasin les nouveautés littéraires dans leur fraîcheur, un assortiment d'estampes Angloises en noir et en Couleur, des vues colorées de l'Allemagne, de la Suisse et autres, et une collection d'estampes anciennes de grands maîtres, de desseins et de tableaux. Les amateurs peuvent également y satisfaire leur gout pour les arts, et leurs vues pour la décoration de leurs appartemens. Les commissions seront exécutées avec célérité, et aux prix les plus modérés. Les Catalogues de la librairie seront envoyés aux amateurs qui les désireront. Ils pourront s'abonner pour l'homme des champs ou les *Georgiques* françaises, chez Mr: *Clement Bernaux*, rue de *Senateurs* Nr: 463.